

מתוך הקדמת המחבר: ועיניכם תראינה בניי בניי כשתילי זתיים סביב לשלחנם,
תכלים ונבונים, ובתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם

גליון

זרע שמשון המבואר

פרשת אמור

אותיות א • יז

דרוש מתוך הספר המסוגל 'זרע שמשון' שחברו הגאון המקובל

האלוקי חסידא קדישא רבנו שמשון חיים ב"ר

נחמן מיכאל נחמני ולה"ה

מח"ס 'זרע שמשון' ו'תולדות שמשון'

שחי לפני כ-300 שנה בתקופת האור החיים' ומקום קברו לא נודע

והבטיח שהלומד בחידושויו וספריו יזכה לישועות בבניי היי ומזוני

נלב"ע ו' אלול תקל"ט

דרוש מנוקד ומבואר בתוספת ציונים והארות

יו"ל על ידי מוסדות זרע שמשון

שע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון

יו"ל ע"י האיגוד העולמי
להפצת תורת
"זרע שמשון"

לקבלת הגיוון נא לשלוח למייל:
zera277@gmail.com

ארה"ב

הרב מנחם בנימין פאסקס
ZERA SHIMSHON
C/O B PASKESZ 1645 48 ST
BROOKLYN NY 11204
347-496-5657
mbpaskesz@gmail.com

ארה"ק

הרב ישראל זילברברג
05271-66450

ניתן לשלוח תרומות והנצחות
לזכות ולע"ג ולקחת חלק בהוצאות
והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרבנטיל (17) סניף 635
מספר החשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון,
כמו מן נתון לתרום בכרטיס אשראי

וזכות הצדיק ודביו תורתו הקדושים וכן מכל
צדה וצוקתו, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים
בני חיי ומוזני ועל טוב סלה
כהגשתו
בהקדמת ספריו.

הוצאת והפצת קונטרס
"זרע שמשון העבואר"
נתחם לעילוי נשעת

האשה הצדקת צרת ריזל
בת' עיבאל הלוי ע"ה
גדלה בגיה בעסירות לחירה ולחסד
הרבתה לגעול חסד בעיפה ובענונה
והיחה עסויעת בעאר פגיס לענייס ושבורי לג
גלב"ע ז' שבט תשע"ט
תהא עליצת יושר
עבור בגיה וכל עשפחה
ת.ג.צ.ג.ה.

יהי רצון

שהליעוד בספר הקדוש הזה
יהא לענוחת גפשה רוחה ונשעתה בעולם
העליון ובזכות הגדולה של רבינו זי"ע
תתעלה מעלה מעלה עחיל אל חיל
בגנזי ערוצים להעליץ טוב בעד כל ישראל
שגיושע בתשויעת עולעים בב"א

לשוחפות של ברכה בכל עת
מוקד זרע שמשון

ארץ ישראל 02-80-80-500
ארה"ב 347-496-5657

הודעה ובקשה!

השתדלנו להעמיק ברבנו רבנו ולבארם בראוי עד היכן שמשנת ידיו, אולם דברי רבנו עמוקים מני ים ואין כמותנו כלל להתגדר ולומר שהשגנו את עומק דבריו והעיונו, ובראי לא לקבוע כשה שכתב שזה הפירוש המוחלט בדבריו, ולכן אנו פונים אל כל הלומדים ה"ו שבאם תמצאו דברים שאינם כראוי ואינם עולים בקנה אחד עם דברי חז"ל או רבותנו הקדמונים, בודאי לא על רבנו הקדוש זי"ע יהיה תלונתכם כי אם עלינו, ובקשתנו שטוהה לשי מלומדים אשר יכן וימצא פירושים ודרכים יותר ראויים בהבנת דברי רבנו, אא מניט שמיצאם לודינו כברי שנוכל לתקנם ולשלכם במהרהודות הבאות, ובוה יהיה הלקו עמנו בוויי הרבים.

כמו כן נשמח לקבל הערות והארות לשיפורים מכל סוג שהוא לתועלת הלומדים,
וכן באם תמצאו טעות ושגיאה מכל סוג שהוא, אנא תיידעו אותנו על כך ותבואו על הברכה.

פְּרִשְׁת אָמוֹר

א

מְדַרְשׁ יִלְקוּט רִישׁ פְּרִשָּׁה זו (ילקוט שמעוני רמז תרכו), **אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסַכְנִין בְּשֵׁם רַבִּי לִוִי, מְלַמֵּד שֶׁהֲרָאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמוֹשֶׁה דְּדוֹר דְּדוֹר וְשׁוֹפְטִיו, דְּדוֹר וְדוֹרְשָׁיו, וְהֲרָאָהוּ** שְׂאוֹל וּבְנָיו וּבְנֵי נוֹפְלִים בְּחֶרֶב. אָמַר לוֹ, רְבוּנוּ שְׁל עוֹלָם, מְלֵךְ רֵאשׁוֹן שְׁעוֹמֵד עַל בְּנֵיךָ יִדְקַר בְּחֶרֶב. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִי אַתָּה אוֹמֵר, אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים שֶׁהֲרַג, שְׁמַקְטְרִים אוֹתוֹ, עב"ל.

מאמדם ז"ל הראה הקדוש ברוך הוא למושה דור דור וכו', והראהו שאלו וכו', אמר אל הכהנים שהרג וכו'.

זֶרַע שִׁמְשׁוֹן הַמְּבוֹאֵר

א

שאל נהג במדת עשו בהריגת הכהנים, ונענש גם הוא במדה זו

בני ישראל, ובניו, איך שנופלים בחרב במלחמה שנלחמו נגד פלשתים¹. אמר לו - שאל משה רבינו את הקב"ה, רבונו של עולם, וכי כך ראוי, שהמלך הראשון שעומד למלוך על בניו, ידקר בחרב. אמר לו הקדוש ברוך הוא למושה, ולי אתה אומר - וכי ממני אתה שואל למה שאל המלך ידקר בחרב, אמר - שאל זאת אל הכהנים של העיר נוב שהרג שואל², שהם מקטרגים אותו - עליו, וקטרוגם גורם שיהרג שואל³, ודבר זה מרומז בפסוק 'ויאמר ה' אל משה

דקדוקים בלשון שאלות משה על דקירת שאל מלך ישראל איתא במדרש ילקוט שמעוני ריש פרשה זו (רמז תרכו), על הפסוק (ויקרא כא, א) 'ויאמר ה' אל משה אמר אל הכהנים בני אהרן', אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי, מלמד, שהראה הקדוש ברוך הוא למושה, את דור דור ושופטיו - כל הדורות שיהיו בעולם, ומי יהיה השופט של אותו דור, דור דור ודורשיו - וכמו כן הראה לו, מי יהיו הנשיאים הדורשים את טובתם של כל דור ודור⁴, והראהו את שאל המלך הראשון של

ציונים ומקורות

דור דור ופרנסיו, דור דור וחמוסיו, דור דור וגולניו, דור דור ונביאיו, והראהו שאל ובניו נופלים בחרב, אמר לפניו, מלך ראשון שיעמוד על בניו ידקר בחרב, אמר לו הקדוש ברוך הוא, ולי אתה אומר, 'אמור אל הכהנים' שהרג, שהם מקטרגים אותו, שנאמר 'ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן'. וכן הוא במדרש תנחומא (סימן ד). ב. ע"פ בן יהוידע (ע"ז, א ד"ה דור). ג. כמסופר בספר שמואל א' (לא, ב-ה). ד. שאל ציוה להרוג את נוב עיר הכהנים, לפי שחשב שמרדו בו, כשהאכילו את דור, כמסופר בשמואל א' (פרק כא-כב). ה. שאל

א. לשון הילקוט, אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי, מלמד שהראה הקדוש ברוך הוא למושה דור דור ודורשיו, דור דור ושופטיו, דור דור ומלכיו, והראהו את שאל ואת בניו נופלים בחרב, אמר לפניו רבונו של עולם, מלך ראשון שיעמוד על בניו ידקר בחרב, אמר לו [הקדוש ברוך הוא] ולי אתה אומר, 'אמור אל הכהנים' שהרג, שמקטרגין אותו, ע"כ. וכעין זה כתוב במדרש (ויק"ר כו, ז) וז"ל, אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי, מלמד שהראהו הקדוש ברוך הוא למושה דור דור ושופטיו, דור דור ומלכיו, דור דור וחכמיו, דור דור ומנהיגיו, דור דור ומשניו, דור דור ושוטריו,

וְהוּא תְמוּהָה, דְלָמָּה דְוָקֵא הַקְשָׁה מִשָּׁה, מִפְּנֵי שְׁשֹׂאֹל הָיָה מְלֻךְ רִאשׁוֹן, וְנִדְקָר בְּחֶרֶב. הָא אִם הָיָה מְלֻךְ שְׁנִי אוֹ שְׁלִישִׁי, אוֹ מֵת בְּדָבָר אַחֵר, לֹא הָיָה קָשִׁי לִיָּהּ. וְעוֹד, מָהוּ 'שְׁמִקְטָרְגִים אוֹתוֹ'. וְכִי אֶפְלוּ לֹא הָיוּ

מְקַטְרְגִים אוֹתוֹ, לֹא הָיָה לוֹ עֲנָשׁ הַחֲטָא שְׁהֲרָגֵם. וַיֵּשׁ לֹמְר, שְׁפָתְכוּ הַמְּפָרְשִׁים (של"ה) פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב אוֹת כְּנַ, קִינַת סְתָרִים אִיכָה ד, יח), וְאִיתָא נְמוֹ בְּעֵשְׂרָה מְאֻמְרוֹת (מֵאמֵר חֲקוֹר דִּין ח"ג פ"ד), שְׁמָה שְׁזָכָה שְׂאֹל שְׂבָא

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

אֲמַר אֶל הַכְּהֲנִים בְּנֵי אֶהְרֹן, כְּלוּמַר, שִׁהֲקִבֵּה אֲמַר לְמִשָּׁה, שִׁיאֲמַר וַיִּשְׂאֵל אֵת הַכְּהֲנִים לְמָה נִדְקָר שֹׂאֹל, ע"ל. וּמְדַרְשׁ זֶה הוּא תְמוּהָה, דְלָמָּה דְוָקֵא הַקְשָׁה מִשָּׁה, מִפְּנֵי שְׁשֹׂאֹל הָיָה הַמְּלֻךְ הַרִאשׁוֹן וְנִדְקָר בְּחֶרֶב, הָא - שְׁמִשְׁמַע מִכְּ, שֶׁאִם הָיָה הַמְּלֻךְ הַשְּׁנִי אוֹ הַמְּלֻךְ הַשְּׁלִישִׁי נִדְקָר בְּחֶרֶב, אוֹ - וְכֵן אִם הָיָה שֹׂאֹל מֵת בְּדָבָר אַחֵר, וְלֹא בְּחֶרֶב, לֹא הָיָה קָשִׁי לִיָּהּ - לֹא הָיָה קִשָּׁה לְמִשָּׁה כְּלוּם. וְלִכְאוּרָה מָה עֲנִין דְּבָרִים אֵלּוּ שֶׁרַק מִחֲמַתָּם הָיָה מִשָּׁה תְמוּהָה, וְהָיָה רִאשׁוֹן שִׁיקִשָּׁה סֵתָם, לְמָה יָמוּת מִי שֶׁהוּא מֶלֶךְ עַל

יִשְׂרָאֵל. וְעוֹד יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת, מָהוּ מָה שְׁנִרְאָה מִהַמְּדַרְשׁ, שְׁשֹׂאֹל נִדְקָר בְּחֶרֶב, בְּשִׁבִיל שְׁהַכְּהֲנִים שֶׁל נֹב מְקַטְרְגִים אוֹתוֹ, וְכִי אֶפְלוּ - אִם לֹא הָיוּ הַכְּהֲנִים מְקַטְרְגִים אוֹתוֹ, לֹא הָיָה מְגִיעַ לוֹ עֲנָשׁ מִחֲמַת הַחֲטָא שְׁהֲרָגֵם, הֲלֹא בֹדָאִי רִאשׁוֹן הוּא לִיעֲנָשׁ עַל כֵּךְ שֶׁהֲרָגֵם, וְאִף אִם הֵם עֲצָמָם לֹא יִקְטָרוּ עֲלֵיוֹ.

שֹׂאֹל זָכָה בְּמִלּוּכָה הַרִאשׁוֹנָה
מִפְּנֵי שְׁבִימִין לֹא הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ

וַיֵּשׁ לֹמְר, בְּהַקְדָּם מָה שְׁפָתְכוּ הַמְּפָרְשִׁים (של"ה) פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב אוֹת כְּנַ, קִינַת סְתָרִים אִיכָה ד, יח)¹, וְאִיתָא נְמוֹ בְּעֵשְׂרָה מְאֻמְרוֹת (לרמ"ע מִפְּאֵנוּ, מֵאמֵר חֲקוֹר דִּין ח"ג פ"ד)², שְׁמָה שְׁזָכָה שְׂאֹל,

וּמְדַרְשׁ זֶה הוּא תְמוּהָה, דְלָמָּה דְוָקֵא הַקְשָׁה מִשָּׁה, מִפְּנֵי שְׁשֹׂאֹל הָיָה הַמְּלֻךְ הַרִאשׁוֹן וְנִדְקָר בְּחֶרֶב, הָא - שְׁמִשְׁמַע מִכְּ, שֶׁאִם הָיָה הַמְּלֻךְ הַשְּׁנִי אוֹ הַמְּלֻךְ הַשְּׁלִישִׁי נִדְקָר בְּחֶרֶב, אוֹ - וְכֵן אִם הָיָה שֹׂאֹל מֵת בְּדָבָר אַחֵר, וְלֹא בְּחֶרֶב, לֹא הָיָה קָשִׁי לִיָּהּ - לֹא הָיָה קִשָּׁה לְמִשָּׁה כְּלוּם. וְלִכְאוּרָה מָה עֲנִין דְּבָרִים אֵלּוּ שֶׁרַק מִחֲמַתָּם הָיָה מִשָּׁה תְמוּהָה, וְהָיָה רִאשׁוֹן שִׁיקִשָּׁה סֵתָם, לְמָה יָמוּת מִי שֶׁהוּא מֶלֶךְ עַל

צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת

וּבְבֵרִית שְׁלוֹם (לְהֶרֶב פִּינַחֵס מִפּוּזָא זצ"ל, בְּפֻרְשַׁתְנוּ דִּיבּוּר רִאשׁוֹן) וּבִיּוֹשֵׁב אוֹהֲלִים (בְּפֻרְשַׁתְנוּ ד"ה מֵעַתָּה). ז. רָאָה יִקְרָא דְשִׁכְבִּי (דְרוּשׁ מַח) שְׁדַקְדֵּק כֵּן. ח. זֶה לְשׁוֹן הַשְּׁלִ"ה (תּוֹרָה אוּר פְּרֻשַׁת וַיֵּשֶׁב אוֹת כְּנַ), וְעַתָּה אֲבָאָר מֵעַלְתָּ קְדוּשַׁת בְּנִימִין. דַּע כִּי הִיָּה לְבִנְיָמִין קְדוּשָׁה בִּיתָר שֶׁאֵת מִלְשָׂאָר אַחִיו, כִּי כֹל שָׂאָר אַחִיו הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ, שֶׁהוּא סְטֵרָא דְשִׁמְאָלָא מֵאֵל אַחֵר, וּבְנִימִין עֲדִיין לֹא נִוּלַד לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוּהוּ. וְזֶה הַשְׁתַּחֲוּהוּ יִעֲקֹב אִין לְהַקְשׁוֹת וְכוּ', אֲבָל אַחַד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים, דְּהֵינּוּ שָׂאָר הַשְּׁבָטִים, הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ. וּבְרַכִּים אֲשֶׁר כְּרַעוּ, גְּרַמּוּ יִוּיַע בְּכַף יָרֵךְ יִעֲקֹב, סִמְאָל הַרְשַׁע נִגַע שֶׁם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, יָרֵךְ מוֹל יָרֵךְ. כִּי בִירֵךְ עֲשׂוּ הָיָה חוֹתָם הַנַּחֲשׁ, כְּדַמְתַּרְגְּמִינָן (שֶׁם כְּה, כז) נַחֲשִׁירְכָן, וּפִירִשׁ אַרְיָה (בְּפֻרְשַׁתְנוּ אוֹת א) וּבִגְוֹר אַרְיָה (לְהֶרֶב יְהוּדָה אַרְיָה לֵיבִב מִקְאֵלִישׁ זצ"ל, בְּפֻרְשַׁתְנוּ ד"ה בְּמִדְרַשׁ

הַמֶּלֶךְ נְהָרְג, מִחֲמַת הַעוֹן שֶׁהֲרַג אֵת נֹב עֵיר הַכְּהֲנִים, כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ רִשִׁי (שְׁמוּאֵל ב א, ט) בְּשֶׁם מְדַרְשׁ אֲגִידָה (מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא פְּרֻשַׁת מְצוּרַע סִימָן ד), וְכֵן הוּא בִּילְקוּט שְׁמַעוֹנִי (שְׁמוּאֵל ב רִמּוֹ קֵמָא) וּבִסְנֵהֲדָרִין (צָה, ב). [בְּמֵאוּר עֵינַים (לְבַעַל פִּירוּשׁ הַרִי"ף עַל הַעֵין יִעֲקֹב, בְּרַכּוֹת יב, ב) דְּקֵדְק, בְּעִיקָר דְּבֵרֵי הַמְּדַרְשׁ, שֶׁהָיָה מְבוֹאָר בְּבִרְכּוֹת (שֶׁם), שְׁעוֹד בְּחַיִּי שֹׂאֹל מִחֲלוֹ לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם עַל עוֹוֹן זֶה. וְעִינָן שֶׁם תִּירוּצוּ. וּבִסְדִּירוֹ שֶׁל שֶׁבֶת (ח"א שׁוּרֵשׁ ו עֲנַף ב) כְּתָב, שֶׁנִּמְחַל לוֹ בְּחַיָּיו רַק עַל חֶלֶק הַחֲטָא שְׁבִין אָדָם לְמִקּוּם, אֲבָל הַחֶלֶק שְׁבִין אָדָם לְחִבְרִיו נִמְחַל לוֹ רַק בְּהִרְיָגְתָן]. ו. וְכֵן הַקְשׁוֹ בְּכִסְף נִבְחָר (בְּפֻרְשַׁתְנוּ ד"ה וַיֵּאמֶר) בְּזֹרַע בְּרֵךְ (בְּפֻרְשַׁתְנוּ, דְרוּשׁ רִאשׁוֹן) וּבְבֵתִי נִפְשׁ לְבַעַל ה'שִׁבְט מוֹסֵר' (בְּפֻרְשַׁתְנוּ), וּבִלְבֵּב אַרְיָה (בְּפֻרְשַׁתְנוּ אוֹת א) וּבִגְוֹר אַרְיָה (לְהֶרֶב יְהוּדָה אַרְיָה לֵיבִב מִקְאֵלִישׁ זצ"ל, בְּפֻרְשַׁתְנוּ ד"ה בְּמִדְרַשׁ

הָיָה עֲדוֹן בְּעוֹלָם. לְכָךְ זָכָה שֶׁיֵּצֵא שְׂאוֹל מִמֶּנּוּ, שֶׁהָיָה רֵאשׁוֹן לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל, עב"ל. וְעוֹד, אֵימָתָא בְּזוּהַר פְּרֻשַׁת בְּלָק דָּף קצב (עמוד ב), שֶׁבְּשִׁעָה שָׁבָא

מִבְּנִימִין לְהֵיוֹת מְלָךְ עַל יִשְׂרָאֵל, יוֹתֵר מִשְׂאָר הַשְּׂבָטִים, מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַשְּׂבָטִים הִשְׁתַּחֲוּוּ לִפְנֵי עֵשׂוֹ עִם יַעֲקֹב, וְנִתְּנָו בְּחַ לְסַטְרָא אַחְרָא. מַה שְּׂאִין בְּנִימִין, שְׂלֵא

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

חֲקוּקָה בְּכֹרֶךְ עֵשׂוֹ.¹ מַה שְּׂאִין בְּנִימִין שְׂלֵא הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ, מִפְּנֵי שְׂלֵא הָיָה אִז עֲדוֹן בְּעוֹלָם, לְכָךְ זָכָה שֶׁיֵּצֵא שְׂאוֹל מִמֶּנּוּ שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ הָרֵאשׁוֹן לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל, עב"ל. חֲרַבּוּ שֶׁל עֵשׂוֹ נִמְסְרָה לְבִנְיָ יַעֲקֹב לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְצוּרֶךְ מִצּוּהוּ וְעוֹד יֵשׁ לְהַקְדִּים, מַה דְּאֵימָתָא בְּזוּהַר פְּרֻשַׁת בְּלָק דָּף קצב (עמוד ב),² שֶׁבְּשִׁעָה שָׁבָא

שָׁבָא מִשְׁבַּט בְּנִימִין, לְהֵיוֹת מְלָךְ רֵאשׁוֹן עַל יִשְׂרָאֵל, יוֹתֵר מִשְׂאָר הַשְּׂבָטִים שְׂלֵא זָכוּ בְּכֹךְ, אִף שֶׁהִיָּתָה הַמַּלְכוּת רֵאוּיָה לְצֵאת מִיְהוּדָה, הוּא מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַשְּׂבָטִים הִשְׁתַּחֲוּוּ לִפְנֵי עֵשׂוֹ עִם יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם, כְּכַתּוּב בְּפֻרְשַׁת וַיִּשְׁלַח, וְבִכְרִיעַתֶם בְּכֹרֶךְ לִפְנֵי בְרַךְ עֵשׂוֹ, נִתְּנָו בְּכֹךְ בְּחַ לְסַטְרָא אַחְרָא - שֶׁהִיָּתָה

צִיּוֹנִים וּמְקוּרֹת

וְשׁוּם הַשְּׁפָעָה, וְלִכְךָ הָיָה לֵאלֹהֵי יְדוֹ שֶׁל שְׂאוֹל בֶּן בְּנוֹ לְהִכְנִיעוֹ וְכוּ', וְהִנֵּה כְּשִׁמְשָׁה שְׂמוּאֵל אֶת שְׂאוֹל בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ, יָדַע שְׂמוּאֵל שֶׁהִתְקוּן יַעֲשֶׂה עַל יְדֵי שְׂאוֹל וְכוּ', וְהוּא שֶׁרְמֹז לוֹ שְׂמוּאֵל בְּצֵאת הָרִיגַת עֲמֶלֶק 'אוֹתִי שְׁלַח ה' לְמַשְׁחֹךְ לְמֶלֶךְ; לְמַשׁוּחַ אוֹתָךְ דּוֹקָא וְכוּ', יוֹעֵתָה שִׁמְעַ לְקוֹל דְּבַרֵי ה', כְּלוּמַר, תּוֹכִיחַ דְּבַרֵי ה', שֶׁהוּא יֶלֶךְ וְהִחְרַמְתָּ אֶת עֲמֶלֶק, כִּי אַתָּה מִבְּנֵימִין וְעֲמֶלֶק הוֹאֲבֵנוּ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְלֹא יִכּוֹל לִפְּוֹל כִּי אִם עַל יַדְךָ וְכוּ', וְהוּא גַם כֵּן שֶׁרְמֹז לוֹ, 'הִלּוּא אִם קִטְּנָה אַתָּה בְּעֵינֶיךָ רֵאשׁ שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה, כִּי בְּבַחֲנִינָה זֹו שְׂלֵא הִשְׁתַּחֲוּהוּ בְּנִימִין הַצְּדִיק לְעֵשׂוֹ נִצְאָתָה אַתָּה הַבָּא מִכּוּחוֹ רֵאשׁ שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל, וְלִכְּנָן אֵינָן מִי שִׁתְּקִין זֶה אֵלֵא אַתָּה וְכוּ'. ט. לְשׁוֹן הָעִשְׂרָה אֲמֵרוֹת, לְפִי שְׁחַטָּא בְּחֶק עֲצֻמוֹתוֹ כְּשֶׁאֵל בְּחֶק הַמַּלְכוּת (כִּי מִצַּד מַלְכוּתוֹ הָיָה רֵאוּי לְשֶׁאֵל לְאַבְדָּר וּלְמַחְתּוֹת אֶת זָכֵר עֲמֶלֶק), אוּ [שְׁחַטָּא שְׂאוֹל] בְּחֶק הַשְּׁבַט לְבַעֲלֵי אֲגָדָה [כְּפִי דַעַת בְּעֵלֵי הָאֲגָדָה], שְׂלֵא נִמְסְרָה מַחֲיִית עֲמֶלֶק אֵלֵא בִיד בְּנִימִין שְׂלֵא הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ כִּיתָר אַחִיו, שְׁעִדִּין לֹא נוֹלַד בְּשַׁעָה שֶׁהוּא עֲבַר פְּנִיָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּ יַעֲקֹב וְכָל נְשִׁיו הִנֵּה וַיִּלְדִּיהֶן, וְאִף עַל פִּי שְׂכּוּלָם לֹא הִשְׁתַּחֲוּוּ אֵלֵא לְשִׁכְנֵיהֶן וְכוּ', מִכָּל מְקוֹם יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם מְרֵאִית הָעֵינַן, כִּי הֵא דְּפְרָצוּפוֹת הַמְּקַלְחוֹת מִים לֹא יִשְׁחָה וַיִּשְׁתָּה, וְהַקְב"ה מְדַרְקָה עִם הַצְּדִיקִים כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה. י. כְּכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית מֵט, י) 'לֹא יִסּוֹר שֶׁכֶּט מִיְהוּדָה'. עַל פִּי אֲגָדָת אֵלִיהוּ (לְבַעַל הַשְּׁבַט מוֹסֵר), כְּלֵאִים פ"ט ה"ד. יא. עַל פִּי הַשֵּׁל"ה (שם). יב. לְשׁוֹן

הַזֶּה פֻּרְשַׁת תּוֹלְדוֹת יִצְחָק (אוֹת כֵּב) עֵינִין שִׁם. עַל כֵּן מְלָכִים מִחֲלָצוֹ שֶׁל בְּנִימִין יֵצְאוּ, אִשְׁרֵי לְהֵם תְּכַרַּע כָּל בְּרַךְ. כִּי כִבֵּר הַקְּדָמְתִי (אוֹת יט), מְלָכֵי יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים הַצְּדִיקִים עִם מַלְכוּת שְׁמַיִם, וּבְנִימִין לֹא כִרַע לֵאלֹהֵי אַחֵר זָכָה לְמַלְכוּת. וְהוּא הַסּוֹד רִמּוֹ שְׂמוּאֵל, כֹּאֲשֶׁר צוּה לְטַבַּח, וְהֵרַם אֶת הַשּׁוֹק וַיִּשֶׁם לִפְנֵי שְׂאוֹל (שְׂמוּאֵל א ט, כד). וְהֵרַב גְּלֵאנְטִי בְּסִפְרָ קוֹל בּוֹכִים [קִינַת סַתְרִים] הָאֵרִיךְ בּוֹה בְּפִסּוֹק (אֵיכָה ד, יח) 'צְדוֹ צַעֲדִינוּ', וְגַם אֲנִי הֵאֲרַכְתִּי בּוֹה בְּמִקּוֹם אַחֵר (ח"ב מִסַּכַּת מְגִילָה אוֹת מַג - נג). וְהוּא הִרְמֹז 'הִלּוּא אִם קִטְּנָה אַתָּה [בְּעֵינֶיךָ] רֵאשׁ שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל; וְגו' (שְׂמוּאֵל א טו, יז), כְּלוּמַר מְסִיבַת שֶׁהוּא הִיָּה הַקְּטָן שְׁבִיִּשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה רֵאשׁ וּמֶלֶךְ, כִּי אֵילוֹ לֹא הִיָּה הַקְּטָן גַּם כֵּן הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ, אֲבָל מֵאַחֵר שֶׁהִיָּה הַקְּטָן שְׁבַטֵי שְׁבַטֵי וּבְאוֹתוֹ פַּעַם לֹא הִיָּה נוֹלַד, עַל כֵּן הִיָּה נִיצוֹל מִהִשְׁתַּחֲוָאָה, וְהוּא גֵרַם לוֹ הַמְּלוּכָה, ע"כ. וְהוּא לְשׁוֹן הַקִּינַת סַתְרִים (לְהַרְבֵּי אֲבָרָהָם גְּאֵלְאֲנְטִי וְצ"ל, הַנְּדַפֵּס יַחַד עִם חִיבּוּר 'קוֹל בּוֹכִים' לְרַבִּי יוֹאֵל אֲבָן שׁוֹעִיב וְצ"ל, שם), וְהַעֲנִין כִּי הָרֵאשׁוֹן שְׁבַרְשׁוֹן הִיָּה לְבְּנִימִין הַצְּדִיק אֲבִינוֹ הָרֵאשׁוֹן יִתְרוֹן וּמַעֲלָה נִפְלָאָה, שְׂלֵא הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ, כְּמוֹ שֶׁהִשְׁתַּחֲוּהוּ כָּל אַחִיו כִּי עֵדִיין לֹא נוֹלַד, וַיְדוּעַ כִּי סוֹד הַשְּׁחוּיָה הִיא הַמְּשַׁכַּת הַשְּׁפָע מִלְּמַעֲלָה לְמַטָּה, וְאַחֵר שְׁאֲחַד עֲשָׂרָה כּוֹכָבִים הִשְׁתַּחֲוּהוּ לְעֵשׂוֹ סְטֵרָא אַחְרָא דְּעַבּוּרָה זֶה, הַחֲזוּקִין בִּידוֹ שֶׁל עֵשׂוֹ, וְהַמְשִׁיכוֹ אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְשׁוֹר לְפִטְרוֹן, אַתְרַע מְזוֹלִייהוּ תַּחְתּוּי וְכוּ', וּבְנִימִין הַצְּדִיק שְׁעִדִּין לֹא נוֹלַד, לֹא בָּא לְעֵשׂוֹ מִיְדוֹ שׁוּם חֲזוּק

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַן הַתּוֹרָה, בָּא אֵל שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, אָמַר לוֹ, רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הֲלֵא כְּתִיב בָּהּ (שְׁמוֹת כ, יג) 'לֹא תִרְצָח' וְכו', וְזוֹ הִיא בְּרַבְּתִי 'וְעַל חֲרִבָּה תַחֲיֶה' (בְּרַאשִׁית כו, מ), אֲלֵא תַן אוֹתָהּ לְזֶרְעוֹ שֶׁל

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוּאָר

בְּלַעֲדָה, אֲלֵא תַן אוֹתָהּ - אֵת הַתּוֹרָה לְזֶרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וְכו'. אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, תַן לִי עֲצָה אִיךָ אֲפַתָּה אֵת זֶרְעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שִׁיתַּרְצוּ לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה. אָמַר לוֹ, תַן לָהֶם לְבָנֵי יַעֲקֹב חֶלֶק אַחַד מִשְׁלֵי לְמַתָּנָה, שְׂיֵאחֲזוּ גַם כֵּן קֶצֶת בְּמִדַּת הַחֶרֶב, שֶׁהוּא הַחֶלֶק שֶׁלִּי, שְׂיֵהֲיָה לָהֶם רְשׁוֹת לְדוֹן

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַן הַתּוֹרָה, בָּא אֵל שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, וּשְׂאֵלוֹ אִם הוּא חֹפֵץ לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה, אָמַר לוֹ שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו לְהַקְבִּי"ה, רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הֲלֵא כְּתִיב בָּהּ - בַּתּוֹרָה (שְׁמוֹת כ, יג) ¹ 'לֹא תִרְצָח' וְכו', וְהִרִי הַרְצִיחָהּ, זוֹ הִיא בְּרַבְּתִי שֶׁבְּרַכְנֵי אַבִּי יִצְחָק 'וְעַל חֲרִבָּה תַחֲיֶה' (בְּרַאשִׁית כו, מ) ¹⁰, וְאִי אִפְשָׁר לִי

צִוּוּנִים וּמְקוֹרוֹת

הָעוֹלָם, וְתַן עֲלֵיהֶם], וּבִדָּא יִקְבְּלוּ לָהּ [וּבִזְוָה יִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֵת הַתּוֹרָה], וְהָא דִּילֵי יָהּ בְּקַדְמִיתָא [וְהִירִי הַחֶלֶק שִׁישׁ לִי בְּקִדְוָשָׁה, אֲנִי נוֹתֵן לָהֶם בְּרַאשׁוֹנָה], אִפְשִׁיט מִנְיָה נְהִירוֹ דְּחַפִּיא עֲלֵיהּ וְיֵהֵב לִיהּ לְמֵיחַב לֹן לְיִשְׂרָאֵל [וּכֵן עֲשָׂה שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, וְהַפְּשִׁיט מִעֲצֻמוֹ אֹרֹךְ הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא חוֹפֶה עֲלָיו וּמְכַסָּה עֲלָיו, וְנִתַּן אוֹתוֹ לְהַקְבִּי"ה, כְּדִי שִׁיתַּן אוֹתוֹ לְיִשְׂרָאֵל], הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (דְּבָרִים לג, ב) 'זֹרַח מִשְׁעִיר לְמוֹ, מִשְׁעִיר מִמֶּשׁ, דָּא סְמָא"ל דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא טו, כב) 'זִנְשָׁא הַשְׁעִיר עֲלָיו', 'לְמוֹ' לְיִשְׂרָאֵל וְכו', אֵלָא נָטַל בַּהּ הוּא נְהִירוֹ דַּאֲפְשִׁיט מִנְיָה סְמָא"ל [הַקְבִּי"ה לְקַח מֵהָאֹרֹךְ שֶׁהַסְמָא"ל הַפְּשִׁיט מִעֲצֻמוֹ], חֶרֶב וְקִטְלוּ, לְקִטְלוּ בְּדִינָא, וְלְקִטְלוּ כְּדָקָא יָאוֹת [חֶרֶב וְהִרְגִּינָה, כְּדִי לְהַרְגוּ אֵת הַחַיִּיבִים מִיָּתָה בְּמִיתַת בֵּית דִּין, וּכֵן לְהַרְגוּ אֵת שׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל בְּמַלְחָמוֹת מִצְוָה וּבְמַלְחָמַת הַרְשׁוֹת], הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (דְּבָרִים לג, כט) 'זֹאשֶׁר חָרַב גְּאוֹתְךָ', אִף עַל גַּב דְּלָא הוּוּ דִּילְךָ [אִף עַל פִּי שֶׁהַחֶרֶב אֵינָה שֶׁלְךָ אֵלָא שֶׁל עֵשׂו, מְכַל מְקוֹם הִיא נִיתַנָּה לְךָ כְּדִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְצוּרְךָ מִצְוָה]. יג. בְּזוּהָר לְפָנֵינוּ לֹא כְּתוּב כֵּן, אֲמַנְסָם בְּמַכִּילְתָּא דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל (יִתְרוֹ מִסְכְּתָא דְּבַחֲדָשׁ פְּרֻשָׁה ה) אֵיתָא, נְגַלָּה עַל בְּנֵי עֵשׂו הַרְשַׁע וְאִמְרוּ לָהֶם, מְקַבְּלִים אַתְּם עֲלֵיכֶם אֵת הַתּוֹרָה, אִמְרוּ לוֹ, מַה כְּתִיב בָּהּ, אִמְרוּ לָהֶם, 'לֹא תִרְצָח'. אִמְרוּ לוֹ, זוֹ הִיא יְרוּשָׁה שֶׁהוֹרִישֵׁנוּ אֲבִינוּ, שְׁנֵאֲמַר 'וְעַל חֲרִבָּה תַחֲיֶה'. יד. לְשׁוֹן הַפְּסוּק, 'לֹא תִרְצָח לֹא תִנְאַף לֹא תִגְנוֹב לֹא תִעֲנֶה בְּרִצְףָּ עַד שֶׁקָּרַ'. טו. לְשׁוֹן הַפְּסוּק, 'וְעַל חֲרִבָּה תַחֲיֶה

הַזוּהָר, מַה עֲבַד [מַה עֲשָׂה הַקְבִּי"ה], קָרָא לְסַמָּא"ל [שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו], וְאֵתָא קְמִיָּה [וּבָא לְפָנֵינוּ], וְאִמְרוּ לִיהּ תְּבַעֵי אוֹרִייתָא דִּילִי [הָאֵם תִּרְצָח לְקַבֵּל אֵת תּוֹרַתְךָ], אִמְרוּ מַה כְּתִיב בָּהּ, אִמְרוּ לִיהּ 'לֹא תִרְצָח' וְכו', אִמְרוּ [שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו], חֵס וְשׁוֹלָם [שֶׁאֲקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה], אוֹרִייתָא דָּא דִּילְךָ הִיא, וְדִילְךָ יָהּ [הַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא שֶׁלְךָ, וְשֶׁלְךָ תַחֲיֶה], לֹא בְּעִינָא אוֹרִייתָא דָּא [אֵינִי רוֹצֵה לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה הַזֹּאת] וְכו', אַתִּיב וְאֵתְחַנֵּן קְמִיָּה [חֲזוּר סְמָא"ל וְהֵתְחַנֵּן לְפָנֵי הַקְבִּי"ה], אִמְרוּ, מַאֲרִיָּה דְּעֵלְמָא, אִי אַתְּ יֵהֵבָה לִי, כָּל שֶׁלְטַנּוּ דִּילִי אֲתַעֲבַר [אִם אַתָּה נֹתֵן לִי אֵת הַתּוֹרָה, אִזְ כָּל הַשְׁלֹטוֹן שֶׁלִּי תַעֲבֹר וְתִיבְטַל], דְּהָא שֶׁלְטַנּוּ דִּילִי עַל קִטְלוּ אֵיחֹו [לְפִי שֶׁכָּל מִמְשַׁלְתִּי קִימַת עַל הַרְצִיחָתְךָ] וְכו', מַאֲרִיָּה דְּעֵלְמָא, טוֹל אוֹרִייתְךָ, וְלֹא יָהּ חוֹלְקָא וְאֲחִסְנָא לִי בַּהּ [רְבוֹן הָעוֹלָם, קַח לְךָ אֵת תּוֹרַתְךָ, וְלֹא יִהְיֶה לִי חֶלֶק וְנַחֲלָה בָּהּ], אֲבַל אִי נִיחָא קַמְךָ, הָא עֲמָא בְּנוֹי דִּיעֵקֵב לֹן אַתְחַזִּי [אֲבַל אִם טוֹב לְפָנֶיךָ, הִרִי יֵשׁ לְךָ הָעַם שֶׁל בְּנֵי יַעֲקֹב, שֶׁלָּהֶם רָאוּי לְקַבֵּל אֵת הַתּוֹרָה] וְכו'. אִמְרוּ לִיהּ [הַקְבִּי"ה לְשָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו], הוֹאִיל וּכְךָ, הֵב לִי עֵיטָא אִיךָ אַעֲבִיד דִּיקְבְּלוּן לָהּ בְּנוֹי דִּיעֵקֵב דָּאת אִמְרוּ [הוֹאִיל וְאֵתָהּ אֹמֵר שֶׁהַתּוֹרָה רָאוּיָה לְבָנֵי יַעֲקֹב בְּלִבְךָ, תַן לִי עֲצָה אִיךָ אַעֲשֶׂה שְׁבָנֵי יַעֲקֹב יִתְרַצוּ לְקַבְּלָהּ], אִמְרוּ לִיהּ, מַאֲרִיָּה דְּעֵלְמָא, אַצְטִירְךָ לְשַׁחַדָּא לֹן [רְבוֹן הָעוֹלָם, צִרְיָכִים לְשַׁחַד אוֹתָם], טוֹל נְהוּרָא מִנְהִירוֹ דְּחִילֵי שְׁמַיָּא וְהֵב עֲלֵיהוֹ [קַח הָאֵרָה מֵהָאוֹרוֹת שֶׁל צְבָא הַשְּׁמַיִם, כְּלוֹמַר, קַח אֵת חֲלָקֵי הַקְדוּשָׁה שִׁישׁ לְכָל שָׂר מִשְׁרֵי

שְׁהִיָּה מְלֹךְ רֵאשׁוֹן מִפְּנֵי שְׁלֵא הַשְּׁתַחֲוֹה לַעֲשׂוֹ, יְהֵא נְדָקֵר בְּחָרֵב, שְׁהִיא הַמַּתְנָה שְׁנַתֵּן עֲשׂוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָשִׁיב לוֹ, אָמַר אֶל הַכְּהֻנִּים שְׁהָרַג, שְׁמִקְטָרְגִים אוֹתוֹ. בְּלוּמֵר, הִנֵּה הוּא בְּהַרְיָגְתֶּם תִּפְסֵם מִדַּת עֲשׂוֹ שְׁהוֹרֵג בְּחָרֵב שְׁלֵא בְדִין, וְנָתַן כַּח לְסַטְרָא אַחְרָא, וְאִבְדַּ חֶלֶק זְכוּתוֹ בְּמָה שְׁבַנְיָמִין לֹא נָתַן לָהּ לָהּ כַּח.

לֹאֵו הָכִי, לֹא הָיוּ יוֹכֻלִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחָרֵב כְּלָל וְעַקֵּר, עַב"ל. נְמַצִּינּוּ לְמַדִּים, שְׁשֵׁאוּל זָכָה לְמְלוּכָה וְלִהְיוֹת מְלֹךְ רֵאשׁוֹן, מִפְּנֵי שְׁבַנְיָמִין לֹא הַשְּׁתַחֲוֹה לַעֲשׂוֹ. וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמְשִׁים בְּחָרֵב עַל פִּי הַדָּת וְהַדִּין, מִפְּנֵי הַמַּתְנָה שְׁנַתֵּן לָהֶם עֲשׂוֹ. וְעַל זֶה קָשָׁה לִיָּה לְמַשָּׂה, אִיךָ יִתְכּוֹן, שְׁמִי

זרע שמשון המבוזר

עַל יִשְׂרָאֵל, וְשׁוֹכָה לַכַּח מִפְּנֵי שְׁבַנְיָמִין אֲבִי אֲבִיו לֹא הַשְּׁתַחֲוֹה לַעֲשׂוֹ, הוּא עֲצֻמוֹ יְהֵא נְדָקֵר בְּחָרֵב עַל יְדֵי הַפְּלִישְׁתִּים, וְהִיָּה רֵאוֹי שְׁלֵא יוֹכְלוּ לְהוֹרֵגוֹ בּוֹ מֵאַחַר שְׁכַנְגְדוֹ כַּח עֲשׂוֹ מוֹכְנַע, וְעוֹד, שְׁהִיא הַמַּתְנָה שְׁנַתֵּן עֲשׂוֹ לְיִשְׂרָאֵל, וּמִמִּילָא רֵאוֹי שִׁיְהִיָּה כַּח הַחֹרֵב מִסוּר לְיִשְׂרָאֵל, שְׁלֵא יִפְלוּ בּוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָשִׁיב לוֹ לְמַשָּׂה, אָמַר אֶל הַכְּהֻנִּים שְׁהָרַג נּוֹב שְׁהָרַג, שְׁמִקְטָרְגִים אוֹתוֹ. בְּלוּמֵר, הִנֵּה הוּא - שְׁאוּל הַמֶּלֶךְ, בְּהַרְיָגְתֶּם שֶׁל נּוֹב עִיר הַכְּהֻנִּים, שְׁהָרַגְתֶּם שְׁלֵא כְדִין, תִּפְסֵם מִדַּת עֲשׂוֹ, שְׁהוֹרֵג בְּחָרֵב שְׁלֵא בְדִין, וְנָתַן כַּכּ כַּח לְסַטְרָא אַחְרָא - כַּפִּי שְׁשֵׁאֵר הַשְּׁבַטִים נָתַנוּ לָהּ כַּח כַּשְׁכַּרְעוֹ לְפָנָי עֲשׂוֹ, וְאִבְדַּ חֶלֶק זְכוּתוֹ בְּמָה שְׁבַנְיָמִין לֹא נָתַן לָהּ לָהּ כַּח, כַּשְׁלֵא הַשְּׁתַחֲוֹה לַעֲשׂוֹ.

דִּינֵי נַפְשׁוֹת - לְהַרוּג מִי שְׁנַתְחִיֵּב מִיָּתָה בְּבֵית דִּין וְכוּ', וְלְהַרוּג אֶת הָאוֹיְבִים בְּמַלְחָמָה^{טו}. דָּאִי לֹאֵו הָכִי - שִׁישְׁרָאֵל יִקְבְּלוּ רְשׁוּת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִדַּת הַחֹרֵב שֶׁל עֲשׂוֹ, לֹא הָיוּ יוֹכֻלִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּחָרֵב כְּלָל וְעַקֵּר, וְאִפִּילוֹ לְצוּרֵךְ מְצוּהָ, עַב"ל.

נְמַצִּינּוּ לְמַדִּים, שְׁשֵׁאוּל זָכָה לְמְלוּכָה, וְלִהְיוֹת הַמֶּלֶךְ הָרֵאשׁוֹן עַל יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שְׁבַנְיָמִין אֲבִי אֲבִיו לֹא הַשְּׁתַחֲוֹה לַעֲשׂוֹ. וְיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּמְשִׁים בְּחָרֵב לְהַרוּג בּוֹ, מִי שְׁנַתְחִיֵּב מִיָּתָה עַל פִּי הַדָּת וְהַדִּין, מִפְּנֵי הַמַּתְנָה שְׁנַתֵּן לָהֶם עֲשׂוֹ.

הַחֲטָא שֶׁל הַרִיגַת הַכְּהֻנִּים

הַתְּגַבֵּר עַל הַזְכוּת שְׁבַנְיָמִין לֹא הַשְּׁתַחֲוֹה

וְעַל זֶה - מַחֲמַת זֶה, הִיָּה קָשָׁה לִיָּה לְמַשָּׂה, אִיךָ יִתְכּוֹן, שְׁמִי שְׁהִיָּה הַמֶּלֶךְ הָרֵאשׁוֹן

ציונים ומקורות

הוּא יֵשׁ בּוֹ מֵאוֹתוֹ כַּח שְׁהִיָּה לְזִקְיָנוּ, וּמוֹכֵן לְהַתְּגַבֵּר עֲלָיו וְלֹא לְהִיָּוֵת מוֹכְנַע לְפָנָיו, וְלַכַּח לֹא יִתְכּוֹן שִׁימֹת בְּחָרֵב שְׁזוֹהוּ דְבַר שְׁנַתֵּן עֲשׂוֹ לְיִשְׂרָאֵל, כְּלוּמֵר, שְׁהַכְּנִיעוּ יִשְׂרָאֵל אֶת עֲשׂוֹ בַּכַּח שְׁנַתֵּן לָהֶם מִמַּתְנֹתוֹ וְנִטְלוּ מִכּוּחוֹ, וְאִם כֵּן, מֶלֶךְ זֶה שְׁכַל כּוּחוֹ בֵּא מַחֲמַת הַנְּצַחוֹן שְׁלֵא לְהִיכְנַע בְּפָנָיו עֲשׂוֹ, בּוּדָאִי אִין רֵאוֹי שִׁימֹת בְּחָרֵב, שְׁהֵלֵא הוּא רֵאוֹי לְהַתְּגַבֵּר עַל כַּח חֹרְבוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ. וְבוֹה מְדוּקְדָק מֵה שְׁתַּפְּסֵם מִשָּׁה בְּלִשׁוֹנוֹ לְתַמּוּהָ מַחֲמַת שְׁהוּא מֶלֶךְ רֵאשׁוֹן וְהֵאִיךָ יִהְרַג בְּחָרֵב.

וְאֵת אַחִיךָ תַּעֲבֹד וְהִיָּה כְּפֶאֶר תְּרִיד וּפְרָקָתָ עֲלוֹ מֵעַל צְנוּאָרְךָ. טו. פִּירוּשׁ, כַּח הַחֹרֵב שֶׁל עֲשׂוֹ, הוּא לְהַרוּג בֵּין בְּדִין וּבֵין שְׁלֵא כְדִין. וְהַכַּח לְהַרוּג שְׁלֵא כְדִין לֹא נָתַן לְיִשְׂרָאֵל, רַק הַכַּח לְהַרוּג עַל פִּי הַדִּין בְּלַבָּד. יו. שְׁמִפְנֵי שְׁנֵי עֲנִינִים רֵאוֹי שְׁלֵא יִשְׁלוּט בּוֹ הַחֹרֵב שְׁהוּא כּוּחוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, א. מִפְּנֵי שְׁכַבֵּר נִיצַח אֶת עֲשׂוֹ כַּשְׁלֵא הַשְּׁתַחֲוֹה לוֹ. ב. שְׁעֲשׂוֹ נָתַן מִמַּתְנֹתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וְהִיָּינוּ, שְׁטַעֲנָן מִשָּׁה שְׁמִי שׁוֹכָה לְמַלּוּךְ מַחֲמַת שְׁאֲבִי אֲבִיו לֹא הַשְּׁתַחֲוֹה לַעֲשׂוֹ, וּמִמִּילָא בּוּדָאִי גַם

וְאִם תֹּאמַר, מֵאֵי חַיִּית דְּסִמְכַת אֶהָא, סִמְךְ אֶהָא, דְּאִם מְצַד אֶחָד נָתַן לָהּ כְּתָה, מְצַד אַחֵר בְּנִימִין לֹא נָתַן לָהּ כְּתָה. אִפְלוּ הֲכִי, הָא עֲדִיפָא, מִפְּנֵי שְׁהַכְהִנִים שְׁהָרַג

מְקַמְרְגִים אוֹתוֹ, אוֹתוֹ דְּנֹקָא, שְׁצַד הַחוּבָה הִיא שְׁלוֹ מְמַשׁ, וְצַד הַזְּכוּת אִינוּ אֵלָא בְּזָכוּת אַבוּתִיו, וְאִם כֵּן, מִפְּנֵי מֵדַת הַדִּין, רְאוּי הוּא לְפָל בְּחֶרֶב, מֵדָה כְּנֶגֶד מֵדָה.

זרע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוּאָר

רְאוּי הוּא שְׁאוּל לְפָל בְּחֶרֶב, בַּעֲוֹנֵשׁ מֵדָה כְּנֶגֶד מֵדָה, עַל שְׁהָרַג אֶת נוֹב עֵיר הַכְּהָנִים.

ובזה מתורץ, שמשח טען רק על מה ששאל שהיה המלך הראשון, ידקר בחרב, לפי שזכה להיות המלך הראשון, מחמת שבנימין זקנו לא השתחוה לעשו ולא נתן לו כה, ועל כן תמה, שאם כן שזכות אבותיו עומדת לו, איך יפול בחרב שהיא חלקו של עשו שנתן ממנו במתנה לישראל. ומטעם זה הוקשה לו בדוקא על הנפילה ב'חרב', שחלקו של עשו היא בדוקא החרב, ככתוב 'ועל חרבך תחיה'. וגם מובן מה השיב לו הקב"ה, 'אמור אל הכהנים שהרג, שהם מקטרגים אותו', שכוונת הקב"ה היתה להדגיש שמעשה הריגת נוב נעשה על ידו, וממילא הקטרוג הזה הוא עליו ממש, מה שאין כן הזכות שעומדת לו להנצל מחרב עשו, אינו מחמתו, אלא מחמת אבותיו, ולכך הקטרוג גובר על הזכות".

וְאִם תֹּאמַר, מֵאֵי חַיִּית דְּסִמְכַת אֶהָא, סִמְךְ אֶהָא - מַה רְאִית לְסַמֹּךְ עֲצַמְךָ עַל הַרִיגַת נוֹב עֵיר הַכְּהָנִים, וְלַחֲיִיב אֶת שְׁאוּל, תְּסַמֹּךְ עַל מַה שְׁלֹא הַשְׁתַּחֲוִה בְּנִימִין לְעֵשׂוֹ, שְׁבִזְכוּת זֶה נִיתְּנָה הַמְּלוּכָה לְשְׁאוּל, דְּאִם - שְׁאִף שְׁמְצַד אֶחָד יֵשׁ לְטַעוֹן שְׁשְׁאוּל נָתַן לָהּ כְּתָה לְסִיטְרָא אַחֲרָא בְּהַרִיגַת נוֹב עֵיר הַכְּהָנִים, מְכַל מְקוּם, הֲרִי מְצַד אַחֵר יֵשׁ לְהַשִּׁיב, שְׁבְנִימִין לֹא נָתַן לָהּ כְּתָה, כִּיּוֹן שְׁלֹא הַשְׁתַּחֲוִה לְעֵשׂוֹ, וְזָכוּת זֶה רְאוּיָה שְׁתַּעֲמֹד לְשְׁאוּל לְהִינְצֵל.

יש לתרץ, שאִפְלוּ הֲכִי, הָא - הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל שְׁאוּל עֲדִיפָא, כְּלוּמַר, יוֹתֵר קוֹבַעַת מִהַמַּעֲשֵׂה שֶׁל בְּנִימִין, וְכִמּוֹ שְׁכַתַּב הַמְּדַרְשׁ, מִפְּנֵי שְׁהַכְהִנִים שְׁהָרַג שְׁאוּל מְקַמְרְגִים 'אוֹתוֹ', וְדִיִּיק הַמְּדַרְשׁ לֹמַר 'אוֹתוֹ' - שְׁאוּל בַּעֲצָמוֹ דְּנֹקָא, כְּלוּמַר, שְׁצַד הַחוּבָה הִיא שְׁלוֹ מְמַשׁ - שְׁהוּא עֲצָמוֹ גַּרְם לְכַךְ, וְצַד הַזְּכוּת אִינוּ אֵלָא בְּזָכוּת אַבוּתִיו הֵינּוּ מִכַּךְ שְׁבְנִימִין אֲבִי אֲבִיו לֹא הַשְׁתַּחֲוִה, וְאִם כֵּן, מִפְּנֵי מֵדַת הַדִּין,

צִיּוּנִים וּמְקוּרֹת

אבי אביו, משום שהחטא הזה מקטרג אותו, היינו מחמת מעשיו ממש, מה שאין כן הזכות אינו מחמת מעשיו אלא מחמת מעשה אבותיו, ולכן אין בכח הזכות לדחות את העונש.

ית. ואין הכוונה לומר שרק מחמת קיטרוגם ראוי ליהרג, שבודאי אם מחמת החטא הזה ראוי ליהרג, היה נהרג אף לולי קטרוגם, אלא הכוונה היה לומר שלכך גובר החטא הזה יותר מהזכות שיש לו מחמת

יז

מִקְשִׁים הָעוֹלָם, מַה זֶה שְׂאֵלָה
שְׁשׂוֹאֵלִים מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת
מִפְּנֵי מַה אֵין אֹמְרִים שִׁירָה. וְכִי הוּא
דְּבַר חַיִּיב מִן הַתּוֹרָה שְׁעוֹבְרִים עָלָיו, כְּדִי
לֹאמַר כֶּךָ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וּמַה זֶה תְּשׁוּבָה
שְׁמֹשִׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶפְשָׁר אָנִי
יּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין וְכוּ'. אֲדַרְבָּא, מִפְּנֵי

רֵאשׁ הַשָּׁנָה פָּרַק בְּתֵרָא (לב, ב), אָמְרוּ
מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, מִפְּנֵי מַה אֵין יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים לְפָנָי
שִׁירָה לֹא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְלֹא בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים. אָמַר לְהֶם, אֶפְשָׁר אָנִי יּוֹשֵׁב עַל
כֶּסֶף דִּין, וְסִפְרֵי חַיִּים וְסִפְרֵי מֵתִים פְּתוּחִים
לְפָנָי, וְיִשְׂרָאֵל יֹאמְרוּ שִׁירָה, עב"ל.

מאמרים ז"ל
מפני מה אין
ישׂראל
אומרים
לפניך שירה
בראש
השנה ויום
הכפורים,
אפשר וכי

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאֵר

יז

ישראל אין אומרים שירה בראש השנה ויום הכפורים, מפני שהיא כשוחד דברים להקב"ה

בספר המתים, וְיִשְׂרָאֵל יֹאמְרוּ שִׁירָה -
שהיא מביאה שמחה להאומרה, והרי אין
ראוי לשמוח בזמן שהקב"ה דן את
העולם³⁰, עב"ל.

מִקְשִׁים הָעוֹלָם, מַה זֶה שְׂאֵלָה שְׁשׂוֹאֵלִים
מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת אֵת הַקְּב"ה, מִפְּנֵי מַה יִשְׂרָאֵל
אֵין אֹמְרִים שִׁירָה. וְכִי הַשִּׁירָה וְהַלֵּל, הוּא
דְּבַר חַיִּיב מִן הַתּוֹרָה, שְׁעוֹבְרִים עָלָיו³¹ אִם
אֵין אֹמְרִים אוֹתוֹ, כְּדִי לֹאמַר - לְשׂאוֹל כֶּךָ
לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ³². וְעוֹד קִשָּׁה, מַה זֶה תְּשׁוּבָה
שְׁמֹשִׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֵלְאֲכִים, אֶפְשָׁר
אָנִי יּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין וְכוּ'. אֲדַרְבָּא - הַסְּבֵרָא

דקדוקים בשאלת המלאכים על ישׂראל אינם אומרים
שירה בר"ה ויום הכפורים

אמרין³³ בגמרא **רֵאשׁ** הַשָּׁנָה פָּרַק
בְּתֵרָא (לב, ב)³⁴, אָמְרוּ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִפְּנֵי מַה אֵין יִשְׂרָאֵל
אֹמְרִים לְפָנָי שִׁירָה - הַלֵּל, לֹא בְּרֵאשׁ
הַשָּׁנָה וְלֹא בְּיוֹם הַכְּפוּרִים - שֶׁהֵם יָמִים
טוֹבִים, וּבִשְׂאֵר הַמוֹעֵדִים אֹמְרִים עֲלֵיהֶם
הַלֵּל. אָמַר לְהֶם הַקְּב"ה לְמֵלְאֲכִים, וְכִי
אֶפְשָׁר שְׂאֵנִי יּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין, לְדוֹן אֵת
כֹּל בְּאֵי הָעוֹלָם, וְסִפְרֵי הַחַיִּים וְסִפְרֵי
הַמֵּתִים פְּתוּחִים לְפָנָי - הַצְּדִיקִים נִכְתָּבִים
וְנִחְתָּמִים בְּסֵפֶר הַחַיִּים, וְהַרְשָׁעִים נִכְתָּבִים

צִיּוּנִים וּמְקוּרֹת

שירה, היא לקטרג על ישראל שאינם מקיימים
המצוה, ולכך קשה מה קטרוג יש בדבר. על פי טור
ברקת, שהביא רבינו את דבריו בסמוך.
כג. בגמרא (פסחים קיז, א תענית כח, ב ברש"י ד"ה
מנהג) משמע שחייב ההלל במועדות אינו מן התורה.
וכן כתב הרמב"ם (הלכות חנוכה פ"ג ה"ו). אמנם
דעת היראים (סימן רסב) והסמ"ק (מצוה קמו) היא,
שקריאת ההלל במועדים היא מצוה מן התורה. וכן
נראה שהיא דעת הרמב"ן (בהגהותיו לספר המצוות
שם). והנה אף לשיטות אלו שיסוד החיוב מן התורה,

יט. רבינו כתב ענין זה, הואיל ובפרשתינו נתפרשה
תורת המועדות וראש השנה ויום כיפור.
כ. לשון הגמרא, אמר רבי אבהו, אמרו מלאכי השרת
לפני הקדוש ברוך הוא, רבונו של עולם מפני מה אין
ישראל אומרים שירה לפניך בראש השנה וביום
הכפורים. אמר להם, אפשר מלך יושב על כסא דין,
וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו, וישׂראל
אומרים שירה. כא. כן מבוואר מדברי הטור
ברקת, ראה בהערה להלן בסמוך. כב. והיינו
ששאלת המלאכים מפני מה ישׂראל אין אומרים

וְלַעֲנִיּוֹת דַּעְתִּי נִרְאָה, דַּחְדָּא פִּירוּקָא
 לְחִבְרָתָהּ, וְקָשִׁית מְלֹאכִי
 הַשְּׂרֵת הִיא מְמִשׁ מִטְעַם 'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט
 אֲשִׁירָה', שְׁמִפְנֵי זֶה, יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם
 לֹאמַר שִׁירָה אָף עַל פִּי שְׁהוּא יוֹם
 הַמִּשְׁפָּט, וּמַעֲתָה שְׁאִינָם אוֹמְרִים אוֹתָהּ,

טַעֲנָה זוּ יֵשׁ מְקוֹם לְחִיב לֹאמַר שִׁירָה,
 שְׁנֵאמַר (תהלים קא, א) 'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט
 אֲשִׁירָה'. וְשִׁנְיָנו (ברכות נה, א), חִיב אָדָם
 לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה, כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל
 הַטּוֹבָה. וְעַיִן קָשִׁיא זוּ בְּטוֹר בְּרַקַת סִימָן
 תַּקְפ"ד (ס"א).

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבֹאֵר

שְׁעוּשָׁה הַקַּב"ה עִמָּהֶם. וְעַיִן קָשִׁיא זוּ - קוּשִׁיּוֹת
 אֵלֶּה, בְּטוֹר בְּרַקַת סִימָן תַּקְפ"ד (ס"א)¹.

טענת המלאכים

שהשירה על המשפט מחוייבת כהודאה על הרעה

וְלַעֲנִיּוֹת דַּעְתִּי נִרְאָה, דַּחְדָּא פִּירוּקָא
 לְחִבְרָתָהּ - הַסְּבָרָא שֶׁבְּקוּשִׁיא הַשְּׁנִיָּה
 מִתְרַצַּת אֵת הַקּוּשִׁיא הַרְאֻשׁוֹנָה, וְקָשִׁית
 מְלֹאכִי הַשְּׂרֵת הִיא מְמִשׁ מִטְעַם הַפְּסוּק 'חֶסֶד
 וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה', שֶׁהֵם טוֹעֵנִים, שְׁמִפְנֵי זֶה
 יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם לֹאמַר שִׁירָה אָף עַל פִּי שְׁאִינוּ
 כְּשֶׁאֵר יָמִים טוֹבִים, אֵלֶּה הוּא יוֹם הַמִּשְׁפָּט,
 כִּי יֵשׁ לָהֶם הַלֵּל וְהַהוֹדוֹת לְהַקַּב"ה אָף עַל
 הַמִּשְׁפָּט, וּמַעֲתָה שְׁאִינָם אוֹמְרִים אוֹתָהּ, הָרִי

הִיא לְהִפְךָ, שְׁמִפְנֵי טַעֲנָה זוּ, שֶׁהַקַּב"ה יוֹשֵׁב
 עַל כְּסֵא הַדִּין בְּיוֹם זֶה, יֵשׁ מְקוֹם לְחִיב לִישְׂרָאֵל
 לֹאמַר שִׁירָה בְּרֹאשׁ הַשְּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים,
 שְׁנֵאמַר (תהלים קא, א) ² 'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה',
 וּבִיאָרוּ בַּגְּמָרָא (ברכות ס, ב)³, שִׁישׁ לְשִׁיר
 וְלַהֲלֵל לְהַקַּב"ה, בֵּין אִם הוּא יִתְבָּרֵךְ מִתְנַהֵג
 עִמָּנוּ בַּמִּדַּת הַחֶסֶד, וּבֵין אִם מִתְנַהֵג עִמָּנוּ
 בַּמִּדַּת הַמִּשְׁפָּט [הַדִּין]. וְשִׁנְיָנו (ברכות נה, א), חִיב
 אָדָם לְבָרֵךְ לְהַקַּב"ה בְּשִׂמְחָה עַל הַרְעָה - עַל
 הַמְּאֻרְעוֹת הַרְעוֹת, שְׁבוּדָאֵי מִשְׁפָּט צָדֵק עֲשֵׂה
 עִמּוֹ, כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ לְהַקַּב"ה בְּשִׂמְחָה, עַל
 הַטּוֹבָה - עַל הַמְּאֻרְעוֹת הַטּוֹבוֹת⁴. וְכַמוֹ כֵּן
 בְּרֹאשׁ הַשְּׁנָה יֵשׁ לִישְׂרָאֵל הַהוֹדוֹת עַל הַמִּשְׁפָּט

צִיּוֹנִים וּמְקוּרוֹת

הַאֲמַת. אֲמַר רַבָּא, לֹא נִצְרַחָה אֵלֶּה לְקַבּוּלִינָהוּ
 בְּשִׂמְחָה. אֲמַר רַב אַחָא מְשוּם רַבִּי לׁוֹי, מֵאֵי קְרָא,
 'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה לָךְ ה' אֲזַמְרָה', אִם חֶסֶד אֲשִׁירָה,
 וְאִם מִשְׁפָּט אֲשִׁירָה. כּוּ. פִּירוּשׁ, אָף שֶׁהִבְרַחָה
 עַל הַטּוֹבָה הִיא בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, וְהִבְרַחָה עַל
 הַרְעָה הִיא בְּרוּךְ דִּין הַאֲמַת, מְכַל מְקוֹם שְׁוִיִּים הֵם
 הַטּוֹבָה וְהַרְעָה, לְעַנְיָן שֶׁהִבְרַחָה שֶׁמְבַרְכִים עֲלֵיהֶם,
 חַיִּיבִים לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה. כּוּ. לְשׁוֹן הַטּוֹר
 בְּרַקַת (לְהַרְבֵּ חַיִּים בֶּן אֲבָרָהִם הַכֵּהֵן מֵאַרְם צוּבָה),
 בְּלִי סַפֵּק כִּי הַמִּשְׁכִּיל יִשְׂאֵל כִּי יַחֵם לְבָבוֹ, מֵה זֶה
 שְׂאֵלָה שְׁשׂוּאֵלִין מְלֹאכִי הַשְּׂרֵת מִפְּנֵי מֵה אֵין אוֹמְרִים
 שִׁירָה, וְכִי הוּא דְבַר חַיִּיב מִן הַתּוֹרָה שְׁעוֹבְרִים עֲלָיו
 כְּדִי לֹאמַר כֵּךְ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ וְמֵה אֵיכַפֵּת לָהֶם. וְמֵה זֶה
 תְּשׁוּבָה שְׂאֵמַר הַקַּב"ה אֲפֹשֶׁר אֲנִי יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא דִּין
 וְכוּ', אִם מִפְּנֵי טַעֲנָה זוּ, יֵשׁ מְקוֹם לְחַיִּיב לֹאמַר הַלֵּל,
 שְׂאֵמַר 'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה', וְשִׁנְיָנו חַיִּיב אָדָם
 לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה.

הִרִי מ"מ חַיִּיב עַל רֹאשׁ הַשְּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים אֵינוּ
 'מְפֻרָשׁ' בְּתוֹרָה, וְהַחֲכָמִים קִבְּעוּ מֵה נִכְלַל בְּחַיִּיב,
 וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ בְּכוּוֹנָת רַבִּינוּ, שְׁעַל קוּשִׁיּוֹת הַמְּלֹאכִים
 מְדוּעַ ר"ה וְיֵה"כ שׁוֹנִים מְשֹׂאֵר יו"ט שְׁחַכְמִים תִּקְנוּ
 בָּהֶם הַלֵּל. קֶשֶׁה, דְּלִכְאוּרָה אֵיזָה טַעֲנָה יֵשׁ עַל יִשְׂרָאֵל
 שִׁיאֲמָרוּ הַלֵּל בְּיָמִים אֵלֶּה, שְׁכִיּוֹן שְׁחַכְמִים לֹא תִקְנוּ כֵּן
 א"כ לֹא נִצְטוּוּ בַכֵּךְ, וְאֵינָם עוֹבְרִים אִיסוּר כְּשִׂאִינָם
 אוֹמְרִים אוֹתוֹ, וְמֵה קִטְרוּג יֵשׁ עֲלֵיהֶם בַכֵּךְ. וּבִיּוֹתֵר יֵשׁ
 לְהַקְשׁוֹת כֵּן, לְפִי הַשִּׁטוֹת שֶׁהַחֲבוּבָה בְּכָל יו"ט הִיא
 מְדוּרְבָנָן. [וְאָף עַל כֵּךְ שְׁחַכְמִים לֹא תִקְנוּ לְאוֹמְרוֹ, אֵין
 לְטַעוֹן וּלְקַטְרָג, כִּי מֵה עֵבִירָה יֵשׁ בַכֵּךְ].
 כְּד. לְשׁוֹן הַפְּסוּק, 'לְדוֹד מְזִמּוֹר חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה
 לָךְ ה' אֲזַמְרָה'. כֵּה. לְשׁוֹן הַגְּמָרָא, מֵאֵי חַיִּיב
 לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם שֶׁמְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה, אֵילִימָא
 כְּשֵׁם שֶׁמְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, כֵּךְ מְבָרֵךְ עַל
 הַרְעָה הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, וְהַתְּנָן עַל בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת אוֹמַר
 הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, עַל בְּשׁוּרוֹת רְעוֹת אוֹמַר בְּרוּךְ דִּיין

לֹא נִגְזַר הַדִּין וְלֹא נִגְמַר, אִם הָיוּ יִשְׂרָאֵל
אוֹמְרִים שִׁירָה, הָיָה נִרְאֶה שְׁנוֹתַיִם שְׁחַד
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי שְׂיִזְכְּבִים, כְּדֵי
שֶׁהָיָה אֲסוּר לְדַיֵּן לְקַח שְׂחַד, אֲפִלּוּ שְׁחַד
דְּבָרִים (שׁו"ע חו"מ סימן ט ס"א).

וְזָהוּ שְׁמִשׁוֹן לְהֵם בְּלִשׁוֹן תְּמָה, אֲפֹשֶׁר
שְׁפָפְרֵי חַיִּים וְסָפְרֵי מֵתִים

הָרֵי הֵם עוֹבְרִים עַל פְּסוּק זֶה.
וְתִרְצֵן לְהֵם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּקָרָא
ד'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה' מִשְׁמַע
לְאַחַר הַגִּזְרָה דִּין שְׂבָא עָלָיו הַעֲנֵשׁ, הָאָדָם
מַחֲזִיב לְהַצְדִּיק עָלָיו הַדִּין, וְלִתְּנֵי תוֹדָה
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַרְעָה, בְּשֵׁם
שְׁמִכְרָךְ עַל הַטּוֹבָה. אֲבָל בְּכָאן שְׁעֵדִין

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

הַטּוֹבָה. אֲבָל בְּכָאן - בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וַיּוֹם
הַכַּפּוּרִים, שְׁעֵדִין לֹא נִגְזַר הַדִּין וְלֹא נִגְמַר, אִם
הָיוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים שִׁירָה, הָיָה נִרְאֶה
שְׁנוֹתַיִם שְׁחַד לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי שְׂיִזְכְּבִים
כְּדֵינֵם^ט, שְׁהָיָה אֲסוּר לְדַיֵּן לְקַח שְׂחַד
מִהַנִּדּוּן, אֲפִלּוּ שְׁחַד שֶׁל דְּבָרִים בְּלִבָּד
(כְּתוּבֹת קה, ב, שׁו"ע חו"מ סימן ט ס"א)^ט.

וְזָהוּ שְׁמִשׁוֹן לְהֵם הַקְּב"ה בְּלִשׁוֹן תְּמָה -
תְּמִיחָה, וְכִי אֲפֹשֶׁר שְׁפָפְרֵי חַיִּים וְסָפְרֵי מֵתִים

הֵם עוֹבְרִים עַל פְּסוּק זֶה^ט.

תְּשׁוּבַת הַקְּב"ה, שְׁבִשְׁעַת הַמִּשְׁפָּט הַשִּׁירָה אֲסוּרָה מִשׁוּם שׁוּחַד
וְתִרְצֵן לְהֵם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּקָרָא
ד'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה', מִשְׁמַע שְׁלֹאֲחַר
שִׁיצָא הַגִּזְרָה דִּין, כְּלוֹמַר, שְׁכַבְרָא בָּא עָלָיו
הַעֲנֵשׁ, הָאָדָם מַחֲזִיב לְהַצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין -
לְהוֹדוֹת שְׁדִינּוּ שֶׁל הַקְּב"ה עָלָיו הוּא בְּצַדִּיק,
וְלִתְּנֵי תוֹדָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲף עַל הַרְעָה,
מִתּוֹךְ שִׁמְחָה בְּשֵׁם שְׁמִכְרָךְ לִפְנֵינוּ עַל

צִיּוּנִים וּמְקוּרֹת

וְעֵינֵי שֶׁם בִּיאוּר נוֹסֵף בְּשִׂאלַת הַמְּלָאכִים וְתְשׁוּבָה
הַקְּב"ה. ל. וּמִמִּילָא אֲסוּר לְהַכְשִׁילוֹ וְלִיתֵן לוֹ
שׁוּחַד, וְזֶה לְשׁוֹן הַרְמַב"ם (הַלְכוֹת סְנֵהדְרִין פּכ"ג
ה"ב), כִּשֶׁם שֶׁהַלּוּקָח עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, כִּךְ הַנּוֹתֵן,
שֶׁנֶּאֱמַר וּלְפָנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מַכְשׁוּל. וְהַטּוֹר (חו"מ סימן
ט) כֹּתֵב כֵּן, וְכֹתֵב הַב"י, דְּפִשׁוּט הוּא. לֹא לְשׁוֹן
הַגְּמָרָא, תְּנוּ רַבְנֵי, וְשׁוּחַד לֹא תִקַּח (שְׁמוֹת כג, ח),
אִינוּ צְרִיךְ לוֹמַר שׁוּחַד מִמוֹן, אִלָּא אֲפִילוּ שׁוּחַד
דְּבָרִים נִמְי אֲסוּר, מְדַלָּא כְּתִיב 'בְּצַע לֹא תִקַּח'. וְלִשׁוֹן
הַשׁו"ע, וְלֹא שׁוּחַד מִמוֹן בְּלִבָּד, אִלָּא אֲפִילוּ שׁוּחַד
דְּבָרִים. וּפִירֵשׁ בְּפִרְיֵשָׁה וּבִסְמ"ע (סָק"ד), שֶׁאִף
שֶׁהַמַּעֲשִׂים שֶׁהוֹבֵאוּ בַּגְּמָרָא שֶׁם בַּעֲנִין שׁוּחַד דְּבָרִים,
לֹא הָיוּ דְּבָרִים בַּעֲלָמָא, אִלָּא עֲנִינִים שֶׁהִנִּדּוּן הַהֵנָּה
לְדִיּוּן, מְכַל מְקוּם כִּיּוֹן שְׁמוּכָה מִמַּעֲשִׂים אֱלֹהִים,
שֶׁהֵאֱסוּר אִינוּ רַק בְּשׁוּחַד מִמוֹן, אִם כֵּן מִסְתַּבֵּר לוֹמַר,
שֶׁגַם שׁוּחַד שֶׁל דְּבָרִים בְּלִבָּד אֲסוּר, כְּגוֹן לְהַקְדִּים לוֹ
שְׁלוֹם אִם לֹא הִיָּה רִגִּיל לְהַקְדִּים לוֹ שְׁלוֹם מְקוּרֵם לְכַן.

כַּח. וְזֶה מִיּוֹשְׁבַת קוֹשִׁיית רַבֵּינוּ, שֶׁתְּמָה שְׁלִכְאוּרָה
אִינֵם עוֹבְרִים עַל מִצְוָה כְּשֵׁאִינֵם אוֹמְרִים הֵלֵל, כִּי אֲכַן
טַעַנַת הַמְּלָאכִים הִיתָה עַל כִּךְ שֶׁאִין יִשְׂרָאֵל מְקִיּוּמִים
מִה שֶׁנִּשְׁטוּטוּ בַּפְּסוּק 'חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה'.
כֵּט. כַּעֲיֵן זֶה כֹּתֵב בְּטוֹר בְּרַקַת הַנִּל"ו ז"ל, שֶׁיֵּשׁ לְבֹאֵר
אֶת שִׂאלַת הַמְּלָאכִים, שֶׁהָיָה מְבוֹאֵר בְּזוּהַר שְׁבַתְחִילָה
כְּשֶׁדִּינֵן אֶת יִשְׂרָאֵל, שׁוֹאֲלִים עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבַרֵּךְ, מִי
הוּא שְׁגוּרֵם חִלּוּל ה' לְמַטָּה ח"ו, וְלִכֵּן אוֹתָם
הַמְּלָאכִים הַמְקַטְרְגִים וּמַעוֹתְדִים לְהַשִּׁיב עַל עֵינֵי זֶה,
הֵם שׁוֹאֲלִים מִפְּנֵי מַה אִין יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים שִׁירָה
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, כְּלוֹמַר, שְׁחִלּוּל ה' יֵשׁ בְּדַבְרֵי, שֶׁאִילוּ
בְּשִׂאֵר הַמוֹעֲדוֹת אוֹמְרִים שִׁירָה עַל הַנִּסִּיּוֹת וְעַל
הַפּוֹרְקָן, וְבוֹיּוֹם זֶה מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה בְּהֵם דִּין, אִינֵם
אוֹמְרִים שִׁירָה. וּמִשִּׁיב הַקְּב"ה תְּשׁוּבָה וְכו', אֲפֹשֶׁר
אִנִּי יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף דִּין וְכו', וְהֵם אוֹמְרִים לְפָנֵי שִׁירָה,
דְּמִשְׁמַע שֶׁהֵם מְקַלְסִים אוֹתִי כִּדֵי שֶׁאֲעַבְרוּ עַל
חֲטָאתִם, דְּמִשְׁמַע שֶׁאִנִּי מְקַבֵּל מֵהֶם שׁוּחַד, חִלְּיָה.

'פְּתוּחִים לְפָנַי, שְׁעָדָן לֹא נִמְרְתִי הַדִּין, וַיִּשְׁרָאֵל יֹאמְרוּ שִׁירָה.

זֶרַע שְׁמִשׁוֹן הַמְּבוֹאָר

'פְּתוּחִים לְפָנַי, שְׁעָדָן לֹא נִמְרְתִי הַדִּין, נמצא שהם עוברים על איסור תורה של וַיִּשְׁרָאֵל יֹאמְרוּ שִׁירָה והרי זה נראה כמו שבאים לשחדני, ואדרבה, אם יאמרו שירה

ציונים ומקורות

בהערה לעיל, ביאר באופן אחר קצת, שעל קושיית המלאכים שיש חילול ה' כשאין ישראל אומרים ההלל, משיב הקב"ה שאדרבה, אם יאמרו ישראל ההלל, שמו של הקב"ה יתחלל ח"ו, ויאמרו שהוא מקבל שוחד מישראל [והיינו שהנידון הוא שלא יתחלל שמו של הקב"ה].

לב. רבינו פירש תשובת הקב"ה, שעל קושיית המלאכים שישראל עוברים איסור, והיינו שכשאינם אומרים הלל עוברים על הפסוק 'חסד ומשפט אשירה', משיב הקב"ה שאדרבה, באמירת ההלל הם יעברו על איסור נתינת שוחד [והיינו שהנידון הוא שלא יעברו ישראל איסור]. והטור ברקת המובא

יריעות הספר תורה שנעצאו

מספר בהתרגשות סוחר סת"ם בירושלים,
הרב י. ב. ג. שליט"א:

אני זוכה לעסוק בעבודת הקודש של מכירת עניני סת"ם, לפני כמה שבועות אירע לי מקרה נדיר ביותר, שכמעט אינני מבין איך זה קרה, אולם מעשה שהיה כך היה. הייתי מתווך בין סופר ליהודי יקר שרצה לקנות ספר תורה ולעשות הכנסת ספר תורה לביהמ"ד שבו הוא מתפלל. חלק מהתפקיד שלי הוא, לעקוב אחרי ההתקדמות של הסופר ולראות שהכתיבה נעשית על הצד היותר טוב. מדי חודש בחודשו אני מקבל את היריעות שהסופר כתב, בודק אותם מעיר ומאיר, וכך התנהל הדבר למישרים, משך כשנה שלימה.

בסיום הכתיבה, יום יומיים לפני התאריך שהייתי צריך להמציא את הספר תורה לקונה, קבלתי את היריעות האחרונות מאת הסופר, בכדי שאוכל להכין את כל הספר תורה על מתכונתו. והנה כשבאתי לביתי אינני מוצא את היריעות. הכנתי שכנראה זה נפל מידי בשעה שהלכתי בדרך, אולם לא היה לי שום מושג היכן זה יכול להיות, היות ובאותו יום הלכתי להרבה מקומות, לא יכולתי אפילו להעלות במחשבתי עדיפות לאחד האיזורים, יתכן שזה נפל באיזור ישיבת מיד, או אולי דוקא בקצה השני של ירושלים בגבעת שאול.

לא ידעתי את נפשי מצער, לא אוכל לתאר את גודל שברון ליבי, כשרק העליתי בליבי על כך שיתכן שיריעות קדושות אלו מוטלים על הארץ כבזיון. כסוחר סת"ם שכל מגמתי לשם שמים לא חשבתי רגע אחד על הפסד הממון שהיה כרוך בזה, ורק הצטערתי על כתיב הקודש שמונחם שלא לפי כבודם. לא הייתי יכול להירדם כל אותו הלילה מחמת כאב ליבי הגדול. כמובן מיד גם הודעתי לקונה שיש כאן עיכוב במסירת הספר תורה, היות ולכאורה ציטרכו לכתוב שוב את היריעות האחרונות, כי מי יודע אם ימצאו היריעות, ואף אם אמצאם יתכן שיפסלו מחמת הנפילה ע"י רטיבות מהגשמים ועוד דברים שונים שיכולים לקרות בכונן דא. לקונה היה צער גדול מכך, ודבר זה גרם לי תוספת יגון על יגוני.

למחרת היום כשראיתי שאין לי דרך מוצא, והקונה כבר צריך את הספר תורה כהקדם ממש, רציני להודיע לסופר שיתחיל לכתוב את אותם היריעות, אולם רגע קודם לכן סיפרתי את אשר אירע לי לאחד מירידי היקרים הי"ו, והוא הפתיע אותי כשאמר לי, הנני להציע לך דבר קטן לפני שאתה מזדרז לעשות מעשה, היות ואתה נמנה בין הלומדים הקבועים בספר הקדוש והמסוגל 'זרע שמשון' הנני להציע לך להבטיח צדקה סכום הגון למען הפצת תורת זרע שמשון, ותבקש שבזכות הלימוד הקבוע ובזכות נתינת הצדקה למען זיכוי הרבים בלימוד תורתו, תזכה שיתקיימו כך הבטחותיו וברכותיו. כמובן שמיד נענית לרעיון זה, והבטחתי כמה מלא שאם אמצא את היריעות אנרב סכום הגון למפעל הפצת תורת זרע שמשון שע"י האיגוד העולמי להפצת תורת זרע שמשון, שזוכים להרבות את הלומדים ולקיים את בקשת המחבר, וגם אני זכיתי על ידיהם לקבוע לימוד כספר המסוגל הזה.

שעות ספורות לאחר ההבטחה הזו, הלכתי ברחוב ולפתע צדה עיני מודעה קטנה, ודוקא במקום שלא הייתי מעלה בדעתי לחפש שם, נמצא יריעות של ספר תורה, המאבר יכול לקבלו עפ"י סימנים, כמובן שהיו לי הרבה סימנים ביריעות אלו, מיד התקשרתי לטלפון שהופיע, ותוך שעה היריעות האבודות היו אצלי, ונתתי שמחה בליבי כשגיליתי שאכן הם כמעט לא היו מוטלים כבזיון ונשארו בכשרותם ובהידורם.

הודעה משמחת

לקראת חודשי הקיץ ניתן להשיג את הספר הראשון שחיבר רבנו ספר 'תולדות שמשון' על פרקי אבות שיצא לאור בהוצאה חדשה ומפוארת אותיות גדולות מאירות עינים, מנוקד עם ציוני מראי המקומות ותרגום מאמרי חז"ל והזוהר מארמית ללשון הקודש.

מפואר ומאיר עיניים

מנוקד · מראי מקומות
· תרגום ללשוה"ק

**הביאו
ברכה
לביתכם**

לפרטים: ארץ ישראל 02-80-80-500 05271-66450

ארה"ב 347-496-5657

ניתן להשיג בחנויות הספרים

ביק סכר זכו לישועות • הצטרפו לרביק סכר זכו לישועות • הצטרפו לרביק סכר זכו

• סמכק יולכר בסעת הלימוד הקבוע ברביק לישועה ולהרכה! •

הסתתפו עמנו!

יחד נכניס למקומות נוספים
את אור תורת 'זרע שמשון'

**בתרומה קבועה
או חד פעמית**

הינכק סותפיק
לכל הפצת תורת המתבר
בכל העולק!

ארץ ישראל 02-80-80-500 ארה"ב 347-496-5657

לומד בתורת זרע שמשון

רוצה להבין יותר?
 מעוניין לשעוע ווארט קולע
 בענייני הפרשה?
 רעיון קצר ונפלא בעניינים אחרים?
 שיעור חמציתי על דרוש שלם?!

בלשון הקודש * באדיש
 באנגלית * בצרפתית

קול זרע שמשון

ארץ ישראל
 02-80-80-600

ארה"ב
 716-229-4808

לונדון
 0333-300-2515

עדור חדש!

3 דקות גם זרע שמשון

ליעברית, 130 * לאדיש, 230 * לאנגלית, 330

חדש!
 הופיע תהלים "זרע שמשון"
 לפרטים:
 ארץ ישראל

02-80-80-500
 052-71-66450

ארה"ב
 347-496-5657

